

D'Efak: «Sempre enyoraré els anys que he viscut a Can Puigjaner»

 quaderndelesidees.press/quillem-defak-sempre-enyorare-els-anys-que-he-viscut-a-can-puigjaner/

March 4, 2016

Fins al 2015 l'estada del cantautor manacorí a Sabadell era la història no contada, aquí i també arreu. Va ser al 2010 amb motiu de l'aniversari dels 15 anys de la mort de Guillem d'Efak que Joan Martorell va musicar i donar a conèixer un poema fins aleshores inèdit de nom «Can Puigjaner».

Watch Video At: <https://youtu.be/3o26lfiHT24>

La presentació va ser el sus a les inquietuds, a les preguntes i l'inici de les recerques per documentar els anys que el manacorí va viure a la ciutat. Segons sembla, d'Efak va viure a Sabadell la segona meitat dels anys seixanta, com a mínim un any, alguns testimonis el situen al barri el 1965, i fins al 1974 hi ha notícies al *Diari de Sabadell* sobre la quinzena d'actuacions que va fer l'artista a la ciutat.

El 1965 Can Puiggener era un barri en construcció. Situat a l'alçada de la Creu Alta però a l'altra banda de la via del tren (ara, la Gran Via) era una barriada que acollia bona part de la immigració que arribava a Sabadell. A tocar de les vies, segons diuen els testimonis, hi havia quatre casetes. En una d'elles s'hi va instal·lar en Guillem d'Efak amb la seva primera dona, Josepa Albanell, que era de Sabadell, i la seva filla Hada d'Efak. La capital del Vallès Occidental va ser l'impàs entre els èxits de Palma i la fama de Barcelona. Pilar Porcel, que en aquells anys treballava a la guarderia de Can Puiggener, juntament amb en Lluís Subirana —amant de la cultura catalana i veí del barri—, en saber que el cantautor era a la zona, van anar-lo a buscar. La primera actuació que va fer a Sabadell va ser improvisada, «sense cartell ni publicitat ni molt menys cap fotografia»; va ser a una festeta que van organitzar per a les famílies de la barriada en la qual ell va actuar per fer-ne la cloenda. Els testimonis contenen que va ser una actuació molt aplaudida pels assistents, tot i no entendre el català, i que ell en va sortir satisfet.

De la mà de Palestra

L'octubre del 1965 en Guillem ja havia contactat amb Salvador Fité, del grup de teatre Palestra, que el va convidar a cantar unes cançons amb motiu dels desens Festivals d'Estiu que organitzava anualment la companyia. Segons explica Fité, Guillem d'Efak es va mostrar «encantat» de participar-hi i es va oferir a cantar també durant la missa. Així, el vespre del 2 d'octubre de 1965 l'*Avemaria de Robinés*, amb acompanyament d'harmonium i veu de Guillem d'Efak, va fer vibrar els assistents al santuari de la Salut. El diari publicava dins la crònica de la jornada que d'Efak: «*Asistió al acto como amigo de Palestra, dedicando una salve a la Virgen durante el transcurso de la Santa Misa, y deleitó a todos los asistentes a la cena con algunas de las canciones de su repertorio...*» Aquell episodi va ser l'inici d'una gran amistat i també el començament de les seves actuacions a Sabadell. La presentació oficial al públic va ser aquell mes d'octubre al Saló del Cercle Sabadellès, situat on hi ha ara el bar del Teatre Principal. El reclam del concert va ser sentir cantar en directe *La balada d'en Jordi Roca*, que en aquells temps ja era famosa.

Imatge: Portada del Sabadell del 7 de juliol de 1972. Guillem d'Efak (a dalt, el tercer per l'esquerra) fa entrega del II Premi de Teatre Català de Sabadell al mallorquí Francesc Barceló Fortuny, en un acte de l'Acadèmia de Belles Arts. Imatge de capçalera: Imatge de una pàgina de l'obre de teatre de El Dimoni Cucarell amb el segell de la "Dirección general popular y espectaculos" conforme el text havia passat la censura i

D'Efak s'hi va sentir bé, amb el grup Palestra, amb qui va forjar una bona amistat. El 1968 el cantautor va tornar a actuar a la ciutat per presentar l'espectacle *Xou-nou* en

Presentador amb l'Acadèmia Belles Arts

Posteriorment les amistats sabadellenques li perden la pista i no en tornem a tenir testimoni personal fins al 1972, quan Guillem d'Efak fa una compra a Cal Ventura, botiga de catifes i articles de viatge molt coneguda a la ciutat. Francesc Ventura recorda haver-li portat un embalum a la carretera de Terrassa i posteriorment tornar-hi per proposar-li de presentar l'acte d'entrega del II Premi de Teatre Català Ciutat de Sabadell, organitzat per l'Acadèmia de Belles Arts; tasca que ell va assumir de grat.

A l'esdeveniment hi van assistir personalitats del món de la cultura, la política i les finances. El diari ho resumia: «*Como suele decirse, el todo Sabadell acude a la cita*». El jurat estava format per artistes de renom: Maria Aurèlia Capmany, Albert Boadella, Xavier Fàbregas, Feliu Formosa, Fabià Puigserver, Frederic Roda i Ricard Salvat —en deien «*los "Sancta Santorum" amén, del cotarro teatral autóctono*»—. Ventura explica que Guillem d'Efak va ser un presentador boníssim que «es feia escoltar, era amè i la gent estava molt pendent». Les cent mil pessetes de premi van ser per a l'obra *Entraré de nit*, del mallorquí Francesc Barceló Fortuny, i el conegut director Joan Lluís Bozzo va quedar en segona posició.

Una vegada més aquesta participació es va convertir en lligams d'amistat. Ventura recorda bones tertúlies a casa seva amb els membres de l'aula de teatre de Belles Arts, i també d'Efak i Barceló, on, tots en rotllana —uns asseguts al sofà i altres a terra— la feien petar mentre l'ampolla de conyac Torres X de cuinar anava donant la volta.

Poc després Guillem va tornar a ser a les portades del *Diari de Sabadell*, i el 4 de febrer de 1973 va omplir el teatre La Faràndula amb l'estrena de l'obra *El dimoni Cucarell*, sota la direcció de Joan Guitard. El text havia obtingut una menció honorífica al XVIII certamen de teatre infantil organitzat per la Joventut de la Faràndula i part del premi era posar-la en escena. A l'arxiu de l'entitat guarden l'exemplar escrit a màquina, amb el

podia ser representat. El document original es troba a l'arxiu de la Joventut de La Faràndula.

Imatge: Diari Sabadell del 30 d'octubre de 1965. Publicitat del primer concert oficial de Guillem d'Efak a Sabadell.

segell de la Direcció General de Cultura Popular y Espectáculos conforme el text havia passat la censura. Amb motiu de l'estrena de l'obra, al diari van entrevistar d'Efak, que entre altres coses explicava que feia uns tallers de teatre per a nens a Terrassa. «*Algo que me gustaría también poder hacer en Sabadell, puesto que vivo aquí*», afirmava.

El pas de Guillem d'Efak per Sabadell no va deixar indiferent ningú. Tots els qui el van conèixer n'expliquen històries sensibles, converses humils, actuacions brillants, que han estat recollides en el breu documental presentat al Correllengua 2015 *Guillem d'Efak i Sabadell*. És l'inici d'una investigació que pretén resseguir el pas de Guillem d'Efak per Sabadell, i qui sap si també pel Vallès. Perquè és una part de les pàgines de la història de la cultura dels Països Catalans, que ara ja no hi ha ni motius ni excuses perquè no sigui contada.

Fa vint anys, en saber de la mort de Guillem d'Efak, Pilar Porcel escrivia al *Diari de Sabadell*: «En honor de la veritat, cal dir que abans que a Barcelona, Guillem d'Efak va cantar a Sabadell, a Can Puiggener, en català i amb un públic immigrant, castellanoparlant i sense pretensions però que va aplaudir amb ganes les cançons dolces i plenes de sentiments del cantautor mallorquí».

Poema «Can Puigjaner» de Guillem d'Efak

A Can Puigjaner
són pobres en néixer
i quan moren més.
A Can Puigjaner
quan se mor un vell
neixen tres infants
tan pobres com ell.
A Can Puigjaner
quan ploren les dones
mai aclariràs
si s'ha mort un home
o ha nat un infant.
A Can Puigjaner
si et canses de viure

Imatge: Diari Sabadell del 2 de febrer de 1973. Publicitat de l'estrena de l'obra de Guillem d'Efak *El dimoni cucarell* al teatre La Faràndula.

et pots tirar al tren.
A Can Puigjaner
qui té una mica
dóna a qui no en té.
A Can Puigjaner
qui se la sap fer
es fa una barraca
i no paga lloguer.
A Can Puigjaner
els pobres que hi viuen
no són morts de fam
però quan es morin
ja els enterraran.
A Can Puigjaner
els morts no es deixen
al mig del carrer.
Sempre enyoraré
els anys que he viscut
a Can Puigjaner.
Compartint la sal,
compartint la fam,
compartint el sol,
compartint el dol.
A Can Puigjaner.

MARIA MANYOSA MASIP

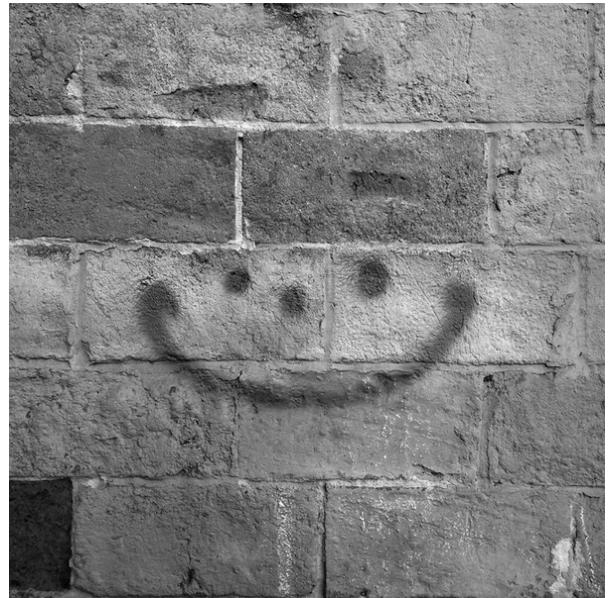
Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

Maria Manyosa Masip

Comunicadora social i periodista. Va treballar en diferents mitjans de comunicació durant tres anys a Mallorca. A través dels seus amics manacorins va tenir l'oportunitat de conèixer la figura de Guillem d'Efak. L'any 2010 pren consciència de l'estada de Guillem d'Efak a Sabadell i el 2015, juntament amb el periodista [...]

[Llegir més](#)

Articles relacionats:

[Guillem d'Efak: un poeta de cafè amb llet](#)

Riera, Antoni

